

FFS 1994:41

Utkom från trycket 1994-12-15

Försvarsmaktens föreskrifter om verkställighet av tillträdes- och IKFN-förordningarna;

beslutade den 7 december 1994.

Försvarsmakten föreskriver med stöd av 28 § tillträdesförordningen (1992:118) och 69 § förordningen (1982:756) om Försvarsmaktens ingripanden vid kränkningar av Sveriges territorium under fred och neutralitet, m m (IKFN-förordningen) och efter hörande av respektive samråd med Rikspolisstyrelsen, Kustbevakningen, Sjöfartsverket, Luftfartsverket och Generaltullstyrelsen följande.

Inledande bestämmelser

1 §

Dessa föreskrifter upphör att gälla om Sverige kommer i krig. Föreskrifterna i 30-38 §§ börjar tillämpas först när överbefälhavaren beslutar det vid krig mellan utländska stater. När 30-38 §§ är i tillämpning, gäller inte föreskrifterna i 9-28 §§ för krigförande staters statsfartyg och statsluftfartyg.

2 §

Med Försvarsmaktens högkvarter, nedan benämnt högkvarteret, avses operationsledningen i högkvarteret om inte annat särskilt anges.

Ledning

3 §

Militärbefälhavarna skall utöva den operativa ledningen av underställda och underlydande enheter i samband med verksamhet enligt tillträdesförordningen och IKFN-förordningen.

4 §

Militärbefälhavarna skall utfärda order och riktlinjer för incidentberedskapen samt samordna verksamheten mellan militära förband och skolor och samverkande civila myndigheter.

5 §

Militärbefälhavarna skall kontrollera att berörda underställda och underlydande förbandschefer delges tillstånd som lämnas enligt tillträdesförordningen.

6 §

Militärbefälhavarna skall snarast rapportera till högkvarteret när överträdelser av bestämmelserna i tillträdesförordningen har skett eller när åtgärder har vidtagits enligt IKFN-förordningen.

7 §

Rapporter till Försvarsmakten från civila myndigheter enligt 27 § tillträdesförordningen skall, vad gäller utländska statsfartyg, lämnas till berört marinkommando/marindistrikt, och vad gäller utländska statsluftfartyg till berört flygkommando. För utländska militära fordon och militär personal i uniform skall rapport lämnas till berörd försvarsområdesbefälhavare.

8 §

Orientering till massmedia om överträdelser av tillträdesbestämmelserna respektive ingripanden enligt IKFN-förordningen skall lämnas enligt särskilda bestämmelser som meddelas av informationsavdelningen i högkvarteret.

Fred

Tillträde till svenskt territorium

9 §

Högkvarteret meddelar tillstånd för tillträde till svenskt territorium enligt 5 § tillträdesförordningen.

Begäran som avses i 5 § tillträdesförordningen skall om möjligt lämnas enligt fastställt formulär. Begäran skall normalt lämnas av den enhet (ledningscentral, motsv) som respektive myndighet meddelar högkvarteret.

Tillstånd för utländsk militär personal att bära uniform

10 §

Tillstånd för utländsk militär personal att bära militär uniform vid vistelse inom svenskt territorium skall meddelas av protokollavdelningen i högkvarteret samtidigt med utfärdande av besökstillstånd. Protokollavdelningen i högkvarteret skall delge berörda militära enheter och civila myndigheter meddelade tillstånd.

Ingripande

Allmänt

11 §

Positionen och identiteten för fartyg eller luftfartyg mot vilket ingripande görs skall antecknas i loggbok (motsv) och, om möjligt, kunna bestyrkas genom fotografi, radarfilm eller liknande bevismaterial.

12 §

Ett utländskt fartyg, som uppträder inom svenskt territorium och som inte har identifierats som statsfartyg, skall behandlas som handelsfartyg. Om särskilda skäl

talat för det skall fartygets status kontrolleras. Om det behövs för genomförandet av kontrollen, skall fartyget prejas och visiteras.

Råder efter kontrollen tveksamhet om fartyget är ett statsfartyg eller ett handelsfartyg, skall militärbefälhavaren hänskjuta frågan till högkvarteret för prövning. I avvaktan på beslut från högkvarteret skall fartyget behandlas som statsfartyg.

13 §

Ett utländskt luftfartyg som uppträder inom svenskt territorium utan att vara identifierat skall behandlas som statsluftfartyg i avvaktan på att dess status fastställs.

14 §

Om ett fartyg eller ett luftfartyg inte åtlyder prejningsorder eller vägrar visitering skall det behandlas som statsfartyg respektive statsluftfartyg i avvaktan på högkvarterets besked.

15 §

En anmodan till ett fartyg eller ett luftfartyg att lämna territoriet eller att upphöra med verksamhet som är förbjuden enligt tillträdesförordningen skall om möjligt ske per radio eller med signaler eller tecken.

16 §

Varningsskott skall användas på ett sådant sätt att skada inte vållas. Mot luftfartyg beslutar jaktledaren om varningsskott inom ramen för militärbefälhavarens order och riktlinjer för incidentberedskapen.

17 §

Om vapenmakt tillgrips, skall den anpassas till vad som bedöms nödvändigt för att förhindra att överträdelsen genomförs och avbrytas då det avsedda syftet har nåtts.

18 §

Fientlig avsikt skall anses föreligga om det är uppenbart att varje annan förklaring är utesluten.

19 §

Visitering av fartyg eller luftfartyg skall utföras av särskilt utbildad personal. Visiteringsgruppen skall vara beväpnad.

Visitering av fartyg skall ske i form av pappersvisitering och, om så behövs, av skeppsransakan.

Säkerhetsvisitering enligt 5 § IKFN-förordningen skall ha till syfte att förhindra att fartyget eller luftfartyget förstörs eller skadar omgivningen.

Ingripanden mot utländska statsfartyg

20 §

Vapenmakt mot en utländsk ubåt i undervattensläge skall avbrytas om ubåten intar övervattensläge. Detsamma skall gälla om det framgår att ubåten är manöveroduglig.

Överbefälhavaren eller den chef i högkvarteret han bestämmer beslutar om vapenmakt utan föregående varning, i syfte att förhindra fortsatt verksamhet, mot utländsk ubåt som påträffas i undervattensläge inom territorialhavet.

21 §

Ingripande med vapenmakt enligt 16-18 §§ IKFN-förordningen skall enligt 7 § samma förordning ske först efter föregående varning. Fullföljande med vapenmakt får ske om lägst marinkommandochef/ marindistriktchef inte beslutat annat.

Överbefälhavaren eller den chef i högkvarteret han bestämmer beslutar om vapenmakt får tillgripas i självförsvar inom utländskt territorium.

22 §

Ankarplatser som avses i 15 och 16 §§ IKFN-förordningen bestäms av militärbefälhavaren.

Ingripanden mot utländska statsluftfartyg

23 §

Identifiering, varning och prejning av luftfartyg skall i tillämpliga delar utföras på det sätt som anges i Annex 2 till Chicagokonventionen om internationell civil luftfart.

24 §

Om ett utländskt statsluftfartyg har landat i Sverige i strid mot tillträdesförordningen skall personalen ombord uppmanas att lämna luftfartyget. Personalen skall överlämnas till polisen. Om polismyndigheten begär det skall, enligt 27 § IKFN-förordningen, personalen hållas kvar i avvaktan på vidare åtgärder.

Om personalen vägrar att lämna luftfartyget eller befälhavaren vägrar svensk personal tillträde, skall militärbefälhavaren hänskjuta ärendet till högkvarteret.

25 §

Om ett utländskt statsluftfartyg har landat i Sverige på grund av nöd, skall reparationer tillåtas enligt högkvarterets bestämmande. Personalen skall överlämnas till polisen. Om polismyndigheten begär det skall personalen hållas kvar i avvaktan på vidare åtgärder.

Om militärbefälhavaren bedömer att säkerhetsvisitering enligt 5 § IKFN-förordningen behövs men medgivande inte lämnas av luftfartygets befälhavare, skall ärendet hänskjutas till högkvarteret.

26 §

Om ett utländskt civilt luftfartyg, ballong m m har landat i Sverige i strid mot gällande bestämmelser, skall militär medverkan vid omhändertagandet av luftfartyget och personalen ombord ske efter begäran från civil myndighet.

27 §

Vapenmakt skall tillgripas mot utländska och okända robotar som överflyger svenskt territorium.

Jaktledaren skall fatta beslut om ingripande med vapenmakt mot utländsk eller okänd robot.

28 §

Jaktledaren skall besluta om ingripande med vapenmakt efter föregående varning mot utländska statsluftfartyg. Beslutet skall fattas inom ramen för militärbefälhavarens order och riktlinjer för incidentberedskapen. Detsamma skall gälla då överbefälhavaren eller den chef i högkvarteret han bestämmer vid särskilda förhållanden har utfärdat order om att vapenmakt utan föregående varning skall tillgripas.

Överbefälhavaren eller den chef i högkvarteret han bestämmer beslutar om vapenmakt får tillgripas i självförsvar inom utländskt territorium.

Fred och neutralitet

Kontroll av sjöfart, fiske och luftfart

29 §

Militärbefälhavaren skall besluta om biträde åt civila myndigheter enligt 28-30 §§ och 35 § andra stycket IKFN-förordningen.

Militärbefälhavaren skall även besluta om användandet av vapenmakt enligt 33 § IKFN-förordningen vid kontroll av sjöfart och fiske.

Neutralitet

Särskilda föreskrifter om ingripande mot krigförande staters fartyg och luftfartyg

Statsfartyg

30 §

Militärbefälhavaren skall bestämma plats för kvarhållande vid ingripande enligt 42 och 45 §§ IKFN-förordningen.

Fartyget och dess utrustning skall underhållas.

Militärbefälhavaren får medge att personal från krigförande stats statsfartyg får lämna detta.

31 §

Militärbefälhavaren skall rapportera till högkvarteret var och när en krigförande stats statsfartyg påbörjar eller avslutar genomfart av svenskt territorialhav.

32 §

Avgångstider och tidsfrister som avses i 16 och 17 §§ tillträdesförordningen skall bestämmas av militärbefälhavaren, om inte högkvarteret för vissa fall har bestämt något annat.

33 §

Kontroller som avses i 48 § IKFN-förordningen skall ske genom militärbefälhavarens försorg.

Statsluftfartyg

34 §

Militärbefälhavaren skall bestämma plats för kvarhållande av krigförande stats statsluftfartyg vid ingripanden enligt 53 § IKFN-förordningen.

Luftfartyget och dess utrustning skall underhållas.

Militärbefälhavaren får medge att personal från krigförande stats statsluftfartyg får lämna detta.

35 §

Högkvarteret beslutar om tillträde för ambulansluftfartyg enligt 15 § tillträdesförordningen.

Ett utländskt ambulansluftfartyg, som enligt 54 § IKFN-förordningen skall framföras inom svenskt territorium, skall genom militärbefälhavarens försorg i regel beordras att landa för inspektion och fastställande av status så snart som möjligt efter inpassage över territorialgränsen. Ambulansluftfartyget får inte hållas kvar.

Uppbringade fartyg

36 §

Om ett svenskt uppbringat fartyg hålls kvar enligt 55 § IKFN-förordningen skall prisbesättningen som satts ombord på fartyget omhändertas och avvärpnas.

Kontroll av sjöfart

37 §

Visitering enligt 63 § IKFN-förordningen skall ske om ett fartyg avses ingå i en konvoj som skall skyddas av svenska stridskrafter samt innan passersedel utfärdas för genomfart av förbjudet område.

Kontroll av luftfart

38 §

Jaktledaren skall besluta om ingripande med vapenmakt efter föregående varning mot utländska civila luftfartyg inom ramen för order och riktlinjer för incidentberedskapen.

Denna författning träder i kraft den 1 januari 1995.

Genom författningen upphävs Överbefälhavarens föreskrifter (FFS 1992:28) om verkställighet av tillträdes- och IKFN-förordningarna.

Owe Wiktorin

Stefan Ryding-Berg